

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วม โครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ
ของเกษตรกรจังหวัดลำปาง

ชื่อผู้เขียน นายนพรัตน์ นวลอนงค์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดุษฎี ณ ลำปาง	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ กฐิน ศรีมงคล	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประทีป กชศิลา	กรรมการ
อาจารย์รำไพพรรณ อภิชาติพงศ์ชัย	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ - สังคม ความคิดเห็นและสาเหตุที่เกษตรกรบางส่วนออกจากโครงการก่อนครบเงื่อนไขและอยู่จนครบเงื่อนไขโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่องานโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ อำเภอสบปราบ จังหวัดลำปาง

ประชากรที่ใช้ศึกษานี้คือ เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจที่อยู่ในท้องที่อำเภอสบปราบ จังหวัดลำปาง จำนวนทั้งสิ้น 106 ราย รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ผลทางสถิติโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและเปรียบเทียบความแตกต่างโดยใช้ค่าทดสอบ T - test และค่าทดสอบไคสแควร์ (Chi - square)

ผลการวิจัยพบว่าในกลุ่มเกษตรกรที่อยู่ครบเงื่อนไขโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 54.79 ปี การศึกษาจบระดับประถมศึกษา ขนาดพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 15.81 ไร่ จำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 4.35 คน รายได้รวมในครัวเรือนเฉลี่ย 81,085 บาทต่อปี ส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจทางวิทยุ โทรทัศน์ วารสารต่าง ๆ เพื่อนบ้าน และแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์แต่จะได้รับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้ เกษตรกรมี

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจและการปลูกสร้างสวนป่าอยู่ในระดับสูงและเห็นด้วยต่อการดำเนินงานของโครงการและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ส่วนเกษตรกรกลุ่มที่อยู่ไม่ครบเงื่อนไขโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 48.83 ปี การศึกษาจบระดับประถมศึกษา ขนาดพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 7.75 ไร่ จำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 4.60 คน รายได้รวมในครัวเรือนเฉลี่ย 38,145 บาทต่อปี ส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจทางวิทยุ โทรทัศน์ วารสารต่าง ๆ เพื่อนบ้านและแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์ แต่จะได้รับข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการและการปลูกสร้างสวนป่าอยู่ในระดับสูง เห็นด้วยต่อการดำเนินงานของโครงการและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ผลการทดสอบสมมุติฐานพบว่า อายุ ระดับการศึกษา รายได้รวมในครัวเรือนจำนวนพื้นที่ถือครองทางการเกษตร ลักษณะของดินที่นำเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ การได้รับข่าวสารจากวารสารต่าง ๆ การได้รับข่าวสารจากแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจและความคิดเห็นที่มีต่อโครงการฯและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของเกษตรกรทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกัน

สาเหตุที่ทำให้เกษตรกรอยู่ร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจจนครบเงื่อนไข เนื่องมาจาก 1) ต้องการใช้ที่ดินว่างเปล่าให้เป็นประโยชน์ 2) ต้องการมีไม้ไว้ใช้สอยในอนาคต 3) เกษตรกรต้องการมีส่วนร่วมในการปลูกป่าเป็นทุนเดิมอยู่แล้วและมีความพร้อมที่จะปลูกป่า และ 4) เกษตรกรสนใจเงินสนับสนุนที่ได้รับจากโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

ส่วนสาเหตุที่ทำให้เกษตรกรบางส่วนออกจากโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจก่อนครบเงื่อนไข เนื่องมาจาก 1) เกษตรกรไม่มีทุนที่จะดูแลสวนป่าเนื่องจากเงินสนับสนุนไร่ละ 3,000 บาท มีไม่เพียงพอเนื่องจากเกษตรกรกลุ่มที่อยู่ไม่ครบเงื่อนไข ส่วนใหญ่ได้ค่อนข้างต่ำเงินที่หามาได้ส่วนใหญ่รวมทั้งเงินสนับสนุนจะไปใช้จ่ายเกี่ยวกับการครองชีพ 2) เกษตรกรไม่มีเวลาบำรุงรักษาสวนป่า 3) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้สั่งให้ยกเลิก และ 4) พื้นที่ขาดความอุดมสมบูรณ์และทำให้ต้นไม้ตาย

ปัญหาในการอยู่ร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ ได้แก่ ภัยธรรมชาติ และการขาดแคลนเงินทุนในการบำรุงรักษาสวนป่าภายใต้เงื่อนไขของโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ

ความต้องการหรือข้อเสนอแนะของเกษตรกร คือ ต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมป่าไม้ให้บริการแนะนำดูแลใส่ใจเกษตรกรให้มากขึ้นและสม่ำเสมอ ในเรื่องการปลูกและดูแลรักษาสวนป่า ตลอดจน โรคและแมลงศัตรูพืช

Independent Study Title	Factors Affecting Farmer Participation in The Economic Forest Plantation Project, Lampang Province		
Author	Mr. Nopparut Nualanong		
M.S.(Agriculture)	Agricultural Extension		
Examination Committee			
	Assoc. Prof.	Dusadee Nalampang	Chairman
	Assoc. Prof.	Katin Srimongkol	Member
	Asst. Prof.	Prateep Kochsila	Member
	Lect.	Rampaipan Apichatpongchai	Member

Abstract

The main objective of this study aimed to investigate factors affecting the participation of farmers forward the economic forest plantation project, Lampang province. Some problem and recommendation about the project were also addressed.

Population studied were 106 farmers who participated in the project in Sobparb sub-district, Lampang province. Data were collected by questionnaires and analyzed statically by using descriptive. T – test and Chi – square test were used to test the difference.

Form the research result, it was found that most of farmers who participated in the project were male with the average age of 54.79 years old. They finished prathom 4. The average farm size was 15.81 rai with the average labour 4 persons per household. Their total income were 81,085 Baht per annum. Although most of them did not receive any information about economic forest plantation project from mass media, neighbors and bulletin, they received some information from the forest extension officials. Farmers had knowledge and understanding about the project at high level and had agreed with the work of the project and environment – observe.

Among those most of farmers who non - participated in the project were male with the average age of 48.83 year old. They finished prathom 4. The average farm size was 7.75 rai with the average labour 5 persons per household. Their total income were 38,145 Baht per annum. Although most of them did not receive any information about economic forest plantation project from mass media, neighbors and bulletin, they received some information from the forest extension officials. Farmers had knowledge and understanding about the project at high level and had agreed with the work of the project and environment – observe.

The hypothesis testing showed that age, education, total household income, farm size soil, received form mass media and bulletin, knowledge and understanding about the project, agree with the project and environment – observe of those two groups of farmer were different significantly.

Reasons for farmers who participated in the project were as follows ;

1. Farmers must make use of unused land.
2. Farmers wanting to have trees for future use.
3. Farmers wanting to participate in the project receive extra funding and are prepared to reforest anyway.
4. Farmers are interested in financial from the project.

Reasons for farmers who non - participated in the project were as follows ;

1. Financial form the project of 3,000 Baht per rai, insufficient thus the farmers who participated in the project. Mostly, the little money they can find is combined with the financial to make a living.
2. Farmers do not have enough time to maintain the forests.
3. Forest extension officials ordered the farmers to quit.
4. The land lost its nourishment, causing the trees to die.

The problems and obstruction to participate in the project, included that natural disaster and lacking financial for reforest.

Farmer needed were support in terms of knowledge about the project and service form forest extension officials for insect and disease.